

Samhällsbyggnad
Plan- och naturenheten

Behovsbedömning av detaljplan för del av Arnö 1:3 (ridsportanläggning vid Flättna), Arnö, Nyköping, Nyköpings kommun

Behovsbedömningen ska utgöra underlag för bedömning om genomförandet av kommande detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning av planen och upprätta en skriftlig redogörelse, miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Behovsbedömningen bör även avgränsa vilka frågor som ska behandlas i en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med 6 kap Miljöbalken (MB) och 4 kap 34 § Plan- och bygglagen (PBL) alternativt behandlas i planbeskrivningen.

Syfte med detaljplan och kommande detaljplaneläggning (Planen)

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att etablera en ny ridsportanläggning med ridhus, stall, hagar och parkeringsplats inom en del av fastigheten Arnö 1:3, vid Flättnaleden.

Nulägesbeskrivning (Platsen)

Planområdet ligger i den södra delen av Arnö, utmed Flättnaleden. Planområdet ligger på gränsen mellan verksamhetsområden, som delvis är under utveckling, och odlingslandskap och naturområden. Finns en del fornlämningar i området i form av boplatser, gravar mm. Naturmiljön är av varierad art, åkerholmar med solitära stora träd, tät granskog och blandskog med vissa bevarandevärda delar.

Området är inte utpekade i fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta 2013, med någon särskild markanvändning. Dock finns nordväst om området ett utpekade reservat för väg. Bedömningen är att föreslagen markanvändning överensstämmer med FÖP:en som en utveckling av en anläggning för fritidsverksamhet- ridsport som saknas i en växande stad.

Rödmarkerat område visar aktuellt område för behovsbedömningen. Plangränsens läge är inte fastställt i detta läge, men bedömningen är att hela området behöver vara studeras i behovsbedömningen.

Ställningstagande till miljöbedömning och avgränsning av MKB

Planen berör ett område som är ca 20 ha. Plangränsens läge är inte fastställt, men hela det rödmarkerade området på kartan bedöms behöva vara med i behovsbedömningen. Delar av planområdet är planlagt för industri och natur (P92-15), delar av området är inte planlagt sedan tidigare. Området består av skogsmark, åkerholmar, åker och vägmark. (Platsen)

Ridsportanläggningen preliminära ytbehov för stall och ridhus är på ca 7000 kvm, ridbanor ca 6000 kvm mark, beteshagar ca 25000 kvm och yta för parkering (både hästtransporter och personbilar) ca 6000 kvm. (Planen)

Planen medför att skogsmark tas i anspråk för etablering av ridhus, stall och ridbanor. Ridbanor och hagar ska också etableras. (Påverkan)

Den samlade bedömningen av ovanstående aspekter och deras kumulativa effekter är att planförslaget **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas. Det finns skäl att ändå belysa följande aspekter i den kommande planprocessen:

- Utredning om hantering av dagvatten.
- Områdena med naturvärden behöver studeras och värdena identifieras och sedan vägas in i projekteringen.

- En utredning kring argeologi och fornlämningar i området behöver utföras.
- Trafikförsörjningen behöver studeras för att få fram en bra lösning för verksamhetsområdena och angöring till ridsportanläggningen. Både biltrafik och gångare och cyklisters tillgänglighet behöver studeras.

Tidigt samråd

Referensgrupp / myndighet som medverkat i tidigt samråd gällande denna behovsbedömning

MYNDIGHET	NAMN	Datum
Plan- och naturenheten, Nyköpings kommun	Stefan Andersson	20180314

Tidigt samråd med Länsstyrelsen gällande denna behovsbedömning

Länsstyrelsens inkomna yttrande, 2018-04-06

Miljö kvalitetsnormer - vatten

Viktigt att påverkan på ytvatten undersöks. I bedömningen har Påverkan på "MKN Avrinningsområde" och "Ytvatten" kryssats som "NEJ". Syftar kommunen med "MKN avrinningsområde" till MKN för vatten? Närmast är det Snäckviken som kan påverkas av utökat näringsläckage. Snäckviken hör till vattenförekomsten Aspafjärden som har måttlig ekologisk status. Statusen avseende näringsämnen är otillfredsställande. Diken och vattendrag utan sjöar har en låg förmåga att kvarhålla och omvandla näringsämnen. Åtgärder på land är avgörande för att undvika näringsläckage till havet.

Av handlingarna framgår inte hur många hästar anläggningen är planerad för. Antal djurenheter är kopplad till påverkan på miljön. Den totala påverkan från anläggningen är vidare svår att avgöra då hagarnas placering heller inte framgår av underlaget.

Strandstuvikens naturreservat är ett Natura-2000 område. Detaljplaner som innefattar verksamheter eller åtgärder som kan komma att kräva tillstånd för påverkan på ett Natura 2000-område ska alltid miljöbedömas. Kommunen har bedömt att ingen påverkan kommer att ske på Natura 2000-områden till följd av detaljplanen.

Sammantaget saknar länsstyrelsen underlag för att kunna ta ställning till frågan om detaljplanen riskerar att medföra en betydande påverkan på vattenmiljön samt i och med detta även påverkan på Natura 2000-området för Strandstuviken.

Råd och upplysningar om hästgödselhantering

Det blir ett miljöproblem om näringsläckaget inte tas om hand på ett hållbart sätt. Länsstyrelsen vill därför uppmärksamma några goda exempel på hästgödselhantering och åtgärder mot övergödning från hästgårdar[1].

Hästhagar kan läcka mer fosfor än åkermark. Det visar en ny avhandling som har kvantifierat hur mycket fosfor som Sveriges cirka 34 000 hektar hästhagar läcker[2]. I sju vanliga hästhagar visade det sig att det tillfördes 60 kg fosfor per hektar jämfört med 22 kg per hektar som är tillåtet att tillföra på åkermark

från stallgödsel. Den huvudsakliga förklaringen till den stora fosfortillförseln är många hästar per ytenhet i paddockarna. Anrikningen i jorden beror av många års tillförsel med foder och gödsel utan att motsvarande mängder förs bort med någon skörd. Att lägga ut ett skikt av träflis visade sig vara en metod av flera att minska fosforläckaget. Att använda det just på ytor där hästarna utfodras och där gödsel ansamlas är ett konkret råd som framkommer i doktorsavhandlingen.

Naturmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen avser att värna de två områden som klassats som nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen, samt att särskild hänsyn ges till identifierade rödlistade arter enligt vad som uppges i behovsbedömningen.

Kommunen har identifierat ett antal åkerholmar inom planområdet. Åkerholmar omfattas av det generella biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808). Åtgärder får inte utföras så att åkerholmarnas konstruktion eller naturvärden skadas. Dispens från det generella biotopskyddet kan komma att krävas.

Planområdet ingår även i riksintresse för högexploaterad kust, enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Påverkan på riksintresset behöver klargöras i det fortsatta planarbetet.

Värdefull jordbruksmark – hushållning med mark

Av underlaget framgår att produktiv mark för jord- och skogsbruk finns inom planområdet.

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsbruk som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Av underlaget framgår inte på vilket sätt detaljplanens genomförande är förenligt med ovanstående lagkrav.

Kulturmiljö

Planområdet omfattar ca 20 ha kuperad skog- och åkermark. Det finns två sedan tidigare registrerade fornlämningar inom området (Nyköping 328:1 och 329:1) vilka utgörs av lämningarna efter två torp. Torpet Nyäng återfinns på en karta från år 1670. Lämningarna efter torpet Nystugan (Nyköping 329:1) motsvaras sannolikt av "Nytorp" på 1810 års karta. Ca. 150 meter söder om planområdet finns en stensättning (Nyköping 65:1), d.v.s. en järnåldersgrav.

Länsstyrelsen bedömer det som möjligt att det kan finnas såväl okända järnåldersgravar som samtida boplatser inom planområdet. Länsstyrelsen förordar att en arkeologisk utredning tas fram innan det fortsatta arbetet med framtagande av en detaljplan påbörjas. Inför planering, bebyggelse och anläggningar inom planområdet kommer en arkeologisk utredning att klargöra planområdets hela fornlämningsbild.

Inom ramen för utredningen kommer fornlämningarna även att avgränsas översiktligt, som grund för att länsstyrelsen ska kunna bedöma

fornlämningarnas lagskyddade fornlämningsområde, även kallat skyddsområde. För att kunna bevaras på ett meningsfullt sätt kommer länsstyrelsen att ställa krav på att planen genom planbestämmelser säkerställer att fornlämningarna tillsammans med deras fornlämningsområde även i fortsättningen skyddas för skador, slitage och förblir tillgängliga för allmänheten.

Hälsa – allergener och andra störningar

I direkt närhet till planområdet finns ett industriområde och ca 600 m bort ligger en kriminalvårdsanstalt. I kommunens underlag uppges att ridanläggningen förläggs långt ifrån övrig bostadsbebyggelse. Området är inte utpekad i fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta 2013 med någon särskild markanvändning.

I kommunens behovsbedömning uppges att "delar av planområdet är planlagt för industri och natur (P92-15), delar av området är inte planlagt sedan tidigare". Detta är enligt vad länsstyrelsen kan se felaktigt. Idag gäller för en stor del av området och närområdet *Områdesbestämmelser för Arnö, 0480-P06/7*, laga kraft den 10 november 2005. Områdesbestämmelserna medger "bostadsbebyggelse samt service och icke störande verksamheter". Enligt den till områdesbestämmelserna tillhörande beskrivningen anges för bostadsbebyggelse " [...] ett rekommenderat skyddsavstånd om 200 meter till mindre hästanläggning" (s.12). Vidare anges här att "kommunens planer för Arnö är att området i ett längre perspektiv ska kunna erbjuda mark för bebyggelse" och att "[...] bebyggelsen för Arnö kan utökas med ca. 4000 bostäder". *Områdesbestämmelser* är liksom detaljplaner *juridiskt* bindande. Regleringen i områdesbestämmelserna är dock inte uttömmande och ger inte någon direkt rätt att använda marken på angivet sätt.

För att bedöma anläggningens lämplighet på platsen, med hänsyn till riskerna för olägenhet för människors hälsa avseende hästallergener och störningar, behöver kommunen i det fortsatta planarbetet ta fram följande underlag. Verksamhetens omfattning behöver redogöras. Vidare behöver kommunen redogöra för hur detaljplanen förhåller sig till och påverkar aktuella områdesbestämmelser i närområdet.

För mer information om hästhållning i förhållande till den fysiska planeringen, se vägledning från Boverket[3] och Folkhälsomyndigheten[4]. Relevant information om skyddsavstånd finns även i en rapport från Länsstyrelsen i Skåne län från 2004[5].

Buller och djurskydd

I behovsbedömningen uppges att ridsportsanläggningen inte störs av omkringliggande verksamheter. Enligt Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2005:8, 20 §) får inte djur utsättas för buller av sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt. De får endast tillfälligtvis utsättas för buller överstigande 65 dBA. För att säkerställa platsens lämplighet för den avsedda verksamheten behöver enligt länsstyrelsens mening buller från närliggande industriverksamhet utredas närmare i det fortsatta planarbetet.

Medverkande

Kristoffer Olofsson (Planhandläggare). I handläggningen av ärendet har samråd skett med Agneta Scharp (kulturmiljö), Leena Tuomola (vatten) och Klas Fredriksson (landsbygd).

Bilagor

- Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning med miljöaspekter och kommentarer

Maria Ljungblom
Chef Plan- och naturenheten

Sofia Bergqvist
Planarkitekt Plan- och naturenheten

Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning

MILJÖASPEKT	Kan ett genomförande av planen antas medföra betydande miljöpåverkan			KOMMENTAR/ÅTGÄRD
	JA	OSÄKER	NEJ	
Verksamheter enligt 4 kap 34 § PBL eller enligt Förordning om MKB 3 § eller bilaga 3			x	
Biologisk mångfald				
<i>Riksintrasse naturvård</i>			x	
<i>Natura 2000-habitat*</i>			x	
<i>Skyddad natur</i>			x	Naturresevat Janstorpsskogen ligger ca 300 m nordost med åkermark mellan och bedöms inte påverkas.
<i>Värdefull/känslig natur</i>			x	Två utpekade områden av naturvärde (nyckelbiotoper). De två områdena kommer att tas hänsyn till i planen på ett sätt så att deras respektive naturvärden bibehålls eller ökas.
<i>Grönstruktur</i>			x	Gult område i föp:en-kommunalt intresse.
Friluftsliv				
<i>Riksintrasse friluftsliv</i>			x	
<i>Strandskydd</i>			x	
<i>Värdefullt friluftsområde</i>			x	Planområdet ligger nära stora friluftsområden med stigar både för människor och hästar.

<i>Grön förbindelse i FÖP</i>			x	
Befolkning				
<i>Jämställdhet</i>			x	Viktigt att säkra stråket till ridsportanläggningen till gång- och cykelväg och busshållplats med belysning, övergångsställen mm.
<i>Integration</i>			x	Positivt att en ridsportanläggning etableras nära staden för att öka tillgängligheten för fler utövare. Planområdet ligger nära busshållplats med bra kollektivtrafik och nära separerad gång- och cykelväg som leder in till staden.
<i>Barns perspektiv</i>			x	Viktigt att säkra stråket till ridsportanläggningen till gång- och cykelväg och busshållplats med belysning, övergångsställen mm.
<i>Ålderssammansättning</i>			x	
Människors hälsa				
<i>Buller</i>			x	Bedömningen är att en ridsportanläggning inte medför ökat buller eller störs av omkringliggande verksamheter.
<i>Vibrationer</i>			x	
<i>Magnetiska fält</i>			x	
<i>Radon</i>			x	Inom området för normal risk.
<i>Allergi</i>			x	Etableringen av ridanläggningen ligger långt från bostäder.
<i>Miljöfarlig verksamhet</i>			x	
<i>Föroreningar</i>			x	
<i>Markföroreningar</i>			x	Har inte funnits någon tidigare markanvändning som kunnat förorena marken.
<i>Fysisk tillgänglighet</i>			x	Viktigt med utformningen av marken så anläggningen blir tillgänglig för alla.
<i>Rekreation och friluftsliv</i>			x	
Människors säkerhet				
<i>Ras och skred</i>			x	
<i>Översvämning</i>			x	
<i>Trafiksäkerhet</i>			x	Viktigt att se över och

				säkerställa eventuella korsningspunkter för biltrafik och gångare och cyklister.
<i>Farligt gods/skyddsavstånd</i>			x	
<i>Trygghet och säkerhet</i>			x	Viktigt att binda ihop befintliga gång- och cykelbanor med planområdet. Det är också viktigt att se över och säkerställa ev. korsningspunkter för biltrafik och gångare och cyklister.
Djur och växtliv				
<i>Natura 2000-fågel*</i>			x	
<i>Fridlysta/rödlistade arter</i>			x	Inom planområdet finns observationer av spillkråka och sånglärka som båda är rödlistade i kategorin NT. Hänsyn till dessa kan tas i planen för att säkerställa förekomsten inom området. Även skogsalm och ask förekommer som har rödlistekategori CR respektive EN. Även för dessa arter är hänsyn möjlig inom planen.
<i>Värdefulla/känsliga arter</i>			x	Se ovan. En mindre damm finns i ett av de utpekade naturområdena. Denna kommer att inventeras med avseende på groddjur. Dammen kommer att kunna skyddas inom planen.
Mark				
<i>Geologi och jordarter</i>				En översiktlig geundersökning är gjord men behöver kompletteras inför projektering. Jordarterna är urberg och sandig morän och silt.
<i>Topografi</i>			x	I den västra delen finns en höjdplatå med en brant ner mot norr och odlingslandskapet. Delar av berget kommer att sprängas bort vid

				anläggande av ridsportanläggningen.
<i>Erosion</i>			x	
Vatten				
<i>MKN Avrinningsområde</i>			x	
<i>Skyddsområde</i>			x	
<i>Ytvatten</i>			x	
<i>Grundvatten</i>				
<i>Dagvatten</i>		x		Hantering av dagvatten måste utredas då diken i området leder ner till Strandstuguviken som är både Natura2000 och riksintresse naturvård. Dock är det en lång väg till viken
<i>Spillvatten</i>			x	Anläggningen kommer få en punkt för anslutning till det kommunala ledningsnätet för vatten och avlopp.
Luft				
<i>Miljö kvalitetsnorm utomhusluft*</i>			x	
Klimatfaktorer				
<i>Lokalklimat</i>			x	
<i>Ljusförhållanden</i>			x	
Hushållning mark/resurser				
<i>Energianvändning el och uppvärmning</i>			x	Då anläggningen ska byggas i kommunal regi kan förnybara energisystem användas.
<i>Energianvändning transporter och kommunikationer</i>			x	
<i>Kollektivtrafikförsörjning</i>			x	Ca 300 m till busshållplats som landsortslinje (buss 715 Oxelösund och busstationen och centralstationen).
<i>Gång och cykel</i>			x	Området går lätt att ansluta till separerat gång- och cykelnät som ansluter till staden.
<i>Större/annat opåverkat område</i>			x	
<i>Naturresurser **</i>			x	Grön- och vattenområden, produktiv mark för jord och skogsbruk

Landskap				
<i>Landskapsbild</i>		x		Landskapet kommer att förändras då delar av terrängen eventuellt planas ut genom sprängning. Mötet med odlingslandskapet genom en skogsdunge ändras till bebyggelse och ytor för parkering och hagar.
Bebyggelse				
<i>Stadsbild</i>			x	
<i>Gestaltning</i>			x	Byggnadernas utformning och gestaltning är viktig då de syns från det öppna odlingslandskapet och andra närströvsområden.
Kulturmiljö				
<i>Riksintrisse</i>			x	
<i>Fornminne</i>			x	Inom områdena med naturvärden finns forn- och kulturlämningar i form av boplatser och gravar. Dessa områden kommer inte att bebyggas och hänsyn till fornminnen kan tas i planen.
<i>Byggnadsminne</i>			x	
<i>Övrig värdefull kulturhistorisk miljö</i>			x	
Ev andra väsentliga aspekter				Planen är av visst allmänt intresse.
Utbyggnadstid				Genomförandet av detaljplanen kommer inte påverka sin omgivning i någon stor utsträckning under utbyggnadstiden.
Miljömål	Bidrar	Motverkar	Osäkert	Berörs ej
Begränsad klimatpåverkan				x
Frisk luft				x
Grundvatten av god kvalitet				x
Levande sjöar och vattendrag				x
Myllrande våtmarker				x
Hav i balans				x
Ingen övergödning				x

Bara naturlig försurning					X
Levande skogar					X
Ett rikt odlingslandskap					X
God bebyggd miljö					X
Giftfri miljö					X
Säker strålmiljö					X
Skyddande ozonskikt					X
Ett rikt växt- och djurliv				X	
Samlad bedömning					
Ett genomförande av planen har ingen påvisbar negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållning med mark, vatten och andra resurser					
Trots att ett genomförande av planen kan få negativa effekter blir dessa inte så betydande i detta fall då förebyggande åtgärder beskrivna i bifogad handling kommer att vidtas. Konsekvenserna redovisas i planbeskrivningen.					
Ett genomförande av planen kan få en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten eller andra resurser. En MKB enligt 4 kap 34§ PBL erfordras.					
Andra lokaliseringsalternativ för projektet bör utredas.					

- 1 *Kommentarer till checklistan*
- 2 *Om planen anger förutsättningar för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller anläggningar som anges i bilaga 3 till Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar bör en miljöbedömning påbörjas.*
- 3 **= om bedömningen är ja eller osäker för dessa aspekter bör en miljöbedömning påbörjas.*

**= om möjligt, ange hur stor andel av planens yta som efter genomförandet kan antas komma att omfatta sedan tidigare inte ianspråktagen och/eller planlagd natur/park (grönmark).

Referensmaterial som har använts vid denna bedömning

Titel	Källa	Aktualitet
ÖP/FÖP		2013
NYGIS		Mars 2018